

En God Jul!

Svenska Canada = Tidningen

En Glad Jul!

ARG. (Year) 22.

LÖSNUMMER 5 CENTS.

WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 15 DECEMBER, 1915.

NO 50

FRID PÅ JORDEN, MÄNNISKORNA ETT GODT BEHAG!

Kulturuppgifter.

Några antydningar om svenska kulturuppgifter i Canada.

Av Rudolf Einhardt.

För Svenska Canada-Tidningen.

EN HVAR, som sökt klar göra för sig de möjligheter, som förefinnes för svensk kultur här i Canada, har säkerligen icke kunnat undgå att märka, att dessa, om rätt tillvaratagna och utnyttjade, äro ganska stora...

Ett större och rikare nationellt lif för framtidens Canada kan endast erås under den förutsättning, att de olika nationaliteterna, som skapat det, erhålla ett rimligt tillfälle att omsätta det bästa af sina gamla traditioner i den kommande canadensiska nationen...

De spår, som de olika nationaliteterna komma att lämna efter sig i Canadas historia, komma att blifva märkbare i proportion till dels det inträsk, med hvilket de omfatta det nya fäderneslandet, och den arbetsduktighet, de prestera, dels den sympati, med hvilken de förnåfatta andra nationaliteters sträfvan, dels den lojalitet, med hvilken de hålla fast vid sina egna urgamla traditioner...

Hvad världandet af vårt svenska språk betyder för svenskhetens bevarande har så ofta omtalats och är så påfallande, att jag anser det onödigt...

Jul 1915.

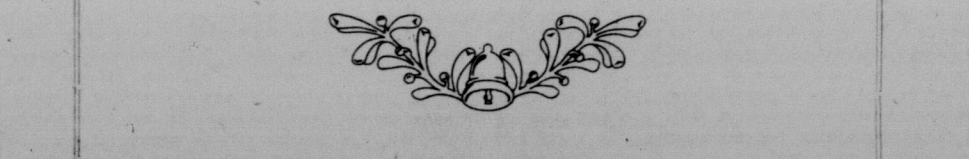
Ej med mörnsardän allena brusar nu all jordens malm; ännu höra vi de rena klockorna till julens psalm.

Klang af stilla jul i norden, klang af Sveriges hvita fred, ring till männen under jorden, till Europas härar ned!

Folken sargas och förblöda, irrande på vägen hem; deras hjärtan äro döda. Klocksång, kan du väcka dem?

Ring förnyad tro på kränkta drömmar bortom årens blod, ring vår framtidens återkännta tillförsikt och tålmod!

Anders Österling.

rika, det är rotväliskan, som föranleder en hel del folk att snarare begagnas af engelskan, då man vill uttrycka sig världadt. Rotväliskan är ett kräftsår, som vi borde göra allt för att utrota, och jag är, som sagdt, öfvertygad, att en förening i detta syfte skulle snart kunna framvisa positiva resultat. En sådan förening borde kunna få mycket långt gående förgörningar bland våra landsmän i Amerika, emedan den blifve fri från alla religiösa, politiska och socialreformatoriska sektionalism. Den blifve en af de få och kanske den enda, som inom sig skulle kunna förnåfatta alla svenskar till gemensam sträfvan. Omfattande de breda lagren och utgången ur dessa borde dess exekutiva myndighet snart kunna utveckla sig till en verklig svensk akademi här i Amerika, hvars arbete komme att blifva så mycket mera fruktbringande, som den stöde i intimare beröring med massan af folk i det största och kanske det enda felet i den Svens-

ka Akademiens hemma i Sverige och med våra kulturella svenska föreningar med liknande syfte här i Amerika är just, att de ha så svårt att komma riktigt i beröring med massan af folket. De utgå i allmänhet utskott af hvad vi med en viss rätt skulle kunna kalla en andlig och intellektuell aristokrati, som har allt för svårt att nedstiga till demokratisk nivå och därför måste se sitt arbete bära sämre skörd, än det verkliga fortjänar. En och annan känner sig kanske hägad att "dra på smilbandet" inför perspektivet af en sådan "akademi", som jag antyder, och dess steg blifve nog i början något stapplande, men jag tviflar icke, att vi snart skulle blifva berättigade att med Paulus säga: "Jag hafver verkat mer än alla andra." När nu en sådan förening, som jag här antyd, vänt sig någorlunda stark, vore det naturligtvis ingenting, som hindrade, att den utvidgade sin verksamhet att omfatta äfven andra grenar af svenskt kulturlif, så länge den blott icke inlät sig på religiösa eller reformpolitiska sektionalism. Det finnes naturligtvis många andra skäl, hvarpå ett fruktbar arbete skulle kunna nediggas för befärjandet af svensk kultur och svensketens bevarande. Ett sådant vore t. ex. smyckandet af våra hem med alster af svensk konst, industri och slöjd.

(Forts. å sid. 6.)

Swede Pete's julotta.

En julhistoria från ett skogsläger i norra Minnesota.

Av Johan Persson.

För Svenska Canada-Tidningen.

EHURU det fanns godt om både granar och snö, var det dock icke särdeles jul- likt däruppe i skogslägret i norra Minnesota, nära gränsen af Canada. Hela julnattens hade det arbetats som vanligt, det vill säga hårdt och tungt som oxar släpa tjuvor. Efter den basanta måltiden, rådig som vanligt och med mycket af sårer och bakverk för kroppsvården; skull, men ingenting som särskild påminde om julnatt, hade man kringat till kols. Det vill säga de, som ej tgo del i det sedvanliga kortspellet, hvilket fortgick lika länge som en lördagsnatt, därför att det ej skulle arbetas på julnatten.

Och likaledes som vanligt eldades det i den lilla järeplåskaminen, så den var glödande rök, och det ångade från sura strumpor och andra plagg, som voro upphängda till torkning omkring den.

Så om det också ej var beredt någon särskild julgäde häruppe, behöfde man åtminstone litet svätta och frysa, som så många stackare vid denna stora högtid. Och frisk luft att sova i sätte man ej värde på, när man hela dagen hade öfverförd så riktig lungbalsam af det slaget.

Lite alkohol, som utspädd med vatten kunde göra tjänst som "Julbrännvin" af dem som voro sentimentala för sådant, hade dock kånhandla smugglats in från lönnkrogar, hvilka kunde uppsparas endast af dem som voro förtrodda med skogens djupa gömslen. Men det hölls hemligt, och doides mycket försiktigt, kanske ej så mycket af respekt för "basen" som af ömsedigt mistroende. I några fall — och detta var ett af dem — kunde nämligen dessa skogsmänni- vara lika mistänksamma som de voro när tilltrogna och öppenhjärtiga i andra.

I den tidiga ötan på julnatten var det kallt och ofröjligt. Sedan det sista spelpartiet brutit upp, hade nattvakten fallit i sömn på sin bänk och den röddögade kaminen så småningom förlorat sin varma färgton. Alla sov och de flåsta snarkade. Gjordet någon en rörelse, vände sig en eller kröp ihop i filten, så skedd det i sömn.

Men plötsligt reste sig en stor, ruffsig och lurvig figur i sittande ställning i sin "bunk". Han storknade, när han skulle draga ett djupt andetag; fnyste som en häst och brummade sedan som en björn, under det han krops fram, halfklädd som han legat, och drog på sig filtdräkten med dess brokiga Mackinawtröja.

Han gjorde intet buller, men ändå var det en som vaknade, lyfte försiktigt på huvudet och smög sedan handen under bosset vid hufvudgärdan, hvarpå han blifv stilla och somnade igen. Den som stod på golvet och var färdig att gå ut märkte det icke.

Denna, som var så tidigt uppe i julotta och ute, där de höga, mörka granotopparne aftecknade sig mot den mörkblå, stjärnströdda morgonhimlen, var Swede Pete.

Att han särskildt utmärktes med ett namn som antydde hans härkomst, när det fanns så många andra landsmän i skogslägret — de flåsta voro af det slaget — kunde väl anses egenomligt. Men förmodligen hade han tidigare fått det i något annat läger, där han var den enda af sin nationalitet. Som han i flera afseenden utmärkt sig, bland annat genom sin storlek och kroppsstyrka fäme det gjorde att han ej behöfde skämmas för det. Hvilket han inte heller gjorde. För "kannuckerare" (Irändare) och andra folkslag, som påträffades i skogsläget, hade det en viss försäkrande med sig, och hvad landsmännen angick, så hade de ingenting emot att Swede Pete särskildt utmärktes som nationaltyp och ensam uppar det svenska namnet, när han kunde

det med så mycket heder och klan. Därför — hur många svenskar det än fanns i trakten, så var det dock bara en Swede Pete.

Denna imponanta personlighet, som telik och mystisk, där han med långa, säkra steg skred fram öfver snön i utnegrunden, han mot den mörka skogen, föreföll allt annat än naturligt. Här i den stora stiheten och tyrdnaden. Det var inte skogen naturligt; att någon från lägret skulle gå sig af inåt skogen vid en sådan tid på juldagsmorgonen. Det fanns för öfrigt intet skäl, hvarför någon skulle vara uppe alls vid denna tid, förutom köken och hans uppsatser, som måste vara på beana vid en kyrkligt tillfälle för att hinna med frukosten. Köken var också den ende som flek so den mystiska skogsdägen, hvilken kan först tog för ett öpöke, men vid närmare eftertanke beslöt att låta utspionera genom Tom, sin hjältpräst, och en pigg pojke.

Swede Pete vandrade, ömsedsten härom och obekyndrad för ofrigit, ett godt stycke in i skogen bland de mest jesticiska gamla träden och de små fina, snöpyddade juldagsbränsor, som so rår spridda mellan polarstammarna.

Däruppe ljusade himlen. Men de stora stjärnorna forloro alltjämt att tindra och blinka som miljoner ämbli i ett krisniskt ljampel, långt, långt ute i rymden, där det hölls kuststämmer. Och skogen stod mörk, allvarligt, tryggtidigt.

Swede Pete gick tygt, allvarligt, andaktfullt, som man går till kyrkan på juldagsmorgonen. Då han kommit till en bäckslutning, där träden stod glesare och hvarifrån man hade ut sikt öfver åsarne och bort öfver den lätstickta och snöklädda skogspå, stannade han och stod länge orörlig. Att en skogsmänniska, heder sig så där, behöfve inte nödvändigt tydas som tecken till sinnesförvirring. Det kan bero på ömsanheten, naturens ömsedelbara närhet och den ömsedigt beten, att människans är en tankande och känslig varelse äfven utan sul utvärning — kanske ännu mera i sakknad därut. Hvad Swede Pete tänste eller kände, kan man dock ej säga noga värd. Han var desutom en i flera afseenden så särigen person, att man inte gärna kan tänka sig i hans ställe.

När han åter rörde på sig, var det för att samla ihop torra kvistar och göra upp eld på en plats, som han med fötterna skrapat ren från snö. När högen fattat eld, satte han sig på en kullifull trädstam framför brasan. De små lågorna flåddade och sprakade bland kvistarne, och en tunn, rak, blå rökpelare steg högt högt upp mot stjärnskyn, innan den brots och forlyftade.

Nu, började Swede Pete med hög röst, som ljud underligt maktigt i den stora, högtidliga stillheten, att sjunga en svensk julpsalm. "Var hälsad öron morgonstund", under det hans blickar följde den stadigt uppiggande rökpelaren och lifvot fästade som på en stjärna, högt, högt uppe i längt, långt bort.

När Tom kommit tillbaka till lägeret, kunde han berättia för dem, som stigit upp och kommit ut ur det tjocka kvämet i "stämtyt", att Swede Pete fått "Jim jams" och var uppe i skogen och sjog psalmer. Snart fingo äfven de, som annu voro i "bunk", höra det och det påskyndade deras uppiggande.

Man råddijorde om hvad som borde göras. Det var betänkligt att gå i vagn för Swede Pete, äfven då han var vid sina sunda stinnen och så mycket mera i det tillstånd, hvare han enligt rapporten befinn sig. Men det gick dock ej an att låta honom vara. Han kunde göra sig något illa, eller kanske — ännu värre! — sätta eld på skogen.

Några af de mera tilltagna bland landsmännen satte genast ut att söka upp honom, och nästan alla de andra följde så slutningom efter, en sprid (Forts. å sid. 7)